วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร ฉบับพิเศษ
การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5

การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์

The Applicability of the Royal Sufficiency Economy Principles to Community Enterprises Management in Surin

อารยา อึงไพบูลย์กิจ[1*] และ ลภวัน ทองนำ[2]

[1]อาจารย์ [2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดสุรินทร์ 32000

บทคัดย่อ

การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ และเปรียบเทียบการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามลักษะของกิจการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 316 แห่ง จากวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ทั้งหมด 1,440 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม มีทุนจดทะเบียนเฉลี่ยอยู่ที่ 146,606 บาท แหล่งที่มาของทุนส่วนใหญ่ได้มาจากทุนส่วนตัวและญาติพี่ ผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีขนาดของกิจการ (มูลค่าทรัพย์สิน) ต่ำกว่า 1 ล้านบาท มีจำนวนพนักงานไม่เกิน 10 คน มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มียอดขายต่อปี ต่ำกว่า 2 ล้านบาท วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จัดจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่นของตนเอง และจัดหาแหล่งวัตถุดิบและเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตมาจากในท้องถิ่นของตนเองเช่นกัน เมื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์มีความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะของกิจการต่างกันมีความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

Abstract

The Applicability of the Royal Sufficiency Economy Principles to Community Enterprises Management in Surin. The objective was the possibility of applying the Royal Sufficiency Economy Principles. And compare investigate the possibility of applying the Royal Sufficiency Economy Principles. The sample is 316 firm from Community Enterprises in Surin is 1,440 firm. The research found that Most of business was industry enterprise. Has capital an average of ฿146,606, from private and relatives. The size of the enterprise community (NAV) of less than one million, employs up to 10 people with qualifications below bachelor degree, have annual sales of less than 2 million, settlement enterprise in their local distributor. And supply of raw materials and equipment used in the production of their own local. The possibility of the application the Royal Sufficiency Economy Principles, there is at a high level. And Compared to the possibility of applying found that communities that are difference characteristic, there is a possibility of the application no difference on the 0.05 significance level.

คำสำคัญ : หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชน การจัดการธุรกิจ
Keywords : The Royal Sufficiency Economy Principles, Community Enterprises, Business Management

ผู้นิพนธ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ araya_eung@hotmail.com โทร. 0 8179 01266

1. บทนำ

ปัจจุบันการประยุกต์ใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการประยุกต์ใช้กับภาคเกษตรกรรม ส่วนภาคอุตสาหกรรมยังไม่ชัดเจนนัก ซึ่งในภาคอุตสาหกรรมนั้นจะเน้นการดำเนินธุรกิจตามแนวคิดบรรษัทภิบาลมากกว่า ซึ่งในหลักการแนวคิดบรรษัทภิบาลนั้นจะอยู่ในหลักการเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2546) จากการศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ พบว่า ปัญหาสำคัญที่อุตสาหกรรมมีอยู่ก็คือปัญหาการก่อหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนได้ ส่วนใหญ่ของธุรกิจที่มีปัญหาก็เนื่องมาจากการนำเอาเงินทุนระยะสั้นอันได้แก่ สินเชื่อที่ได้จากวงขอเบิกเกินบัญชีจากธนาคารที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงไปใช้ในกิจการที่ไม่ถูกต้อง เช่น ใช้ไปลงทุนซื้อที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ หรือไปขยายที่อยู่อาศัยซึ่งมีผลทำให้ผู้ประกอบการประสบปัญหาสภาพคล่อง (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2553) นั่นคือปัญหาต่างๆ เกิดจากการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เช่น มีขนาดการผลิตสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ ไม่โลภจนเกินไป และไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก และเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้สินจนเกินความสามารถในการบริหารจัดการ จากปัญหาที่เกิดขึ้น จึงควรมีการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น โดยควรจะส่งเสริมให้มีความรู้ วิสัยทัศน์ แนวคิดที่ชัดเจน โดยเฉพาะเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การทำงานในชุมชนมีประสิทธิภาพ เกิดพลังและเกิดความเข้มแข็ง (กังสดาล อยู่เย็น, 2544) ในมิติของการพัฒนานั้น จุดเน้นสำคัญคือต้องมองไปที่ความสมดุล คือ ทั้งพัฒนาเศรษฐกิจในสังคมและการพัฒนาทุนทางสังคม และทุนมนุษย์ควบคู่กันไปแบบดุลยภาพเชิงพลวัต ในการสร้างสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์กับชุมชนภิวัตน์เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักยึดก่อนจะลงมือทำอะไร

นั่นคือเราต้องไม่ลืมการพัฒนาทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในระดับชุมชนได้ คือต้องทำให้ชุมชนเกิดพลังอำนาจ (Empower) ให้ชุมชนสามารถยืนอยู่บนขาของตนเองได้ หลังจากพึ่งพาตนเองได้แล้วจึงขยายไปสู่ระดับครัวเรือนไปสู่ระดับหมู่บ้าน แล้วจึงพัฒนาเครือข่ายรวมกลุ่มกันเป็นพลังใหญ่ขึ้นต่อไป (อารี วิบูลย์พงศ์ และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2548) หลักเศรษฐกิจพอเพียงมี 3 ประการ คือ 1) มีภูมิคุ้มกันดี 2) มีการประมาณตน 3) ใช้องค์ความรู้ใช้สติและปัญญา หลักการนี้นำไปใช้ในการสร้างพลัง 4 พลังขับเคลื่อนสังคมได้ คือ 1) พลังความเข้มแข็งของชุมชน 2) พลังความสามัคคีในการแข่งขัน 3) พลังสมานฉันท์ 4) พลังโลกาภิวัตน์ (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2549) การสร้างพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจให้กับชุมชนเพื่อพัฒนาให้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องมีคุณสมบัติพิเศษในการบริหารธุรกิจ จึงจะสามารถดำเนินงานให้เกิดความยั่งยืนได้ ต้องสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชนควรมีความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนกลยุทธ์เพื่อเสริมความสามารถในการปรับตัวและการสะสมทุนทางกายภาพทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ (อารี วิบูลย์พงศ์ และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2548) ดังนั้น เพื่อเป็นการยืนยันว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจชุมชนได้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ และเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามลักษณะของกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ เพื่อเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ และเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามลักษะของกิจการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะของการประกอบวิสาหกิจชุมชน จำแนกเป็น 4 ลักษณะ คือ ธุรกิจพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความเป็นไปได้ในการใช้หลักการจัดการธุรกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกเป็น 3 หลักการ ได้แก่ เดินสายกลาง ใช้เหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และจำแนกเป็น 2 เงื่อนไข ได้แก่ มีคุณธรรมและมีความรอบรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ คือผู้ประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนและธุรกิจในชุมชนจังหวัดสุรินทร์ ที่จดทะเบียนแล้ว จำนวน 1,440 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกจาก ผู้ประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนและธุรกิจในชุมชนจังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังดำเนินกิจการ 4 ลักษณะ คือ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการ ในการกำหนดขนาดตัวอย่างใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ที่ระดับความเชื่อมัน 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 316 แห่ง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เรื่องการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ชื่อกิจการ ที่อยู่ ลักษณะของกิจการวิสาหกิจชุมชน ทุนจดทะเบียน ที่มาของทุน ขนาดของกิจการ จำนวนพนักงาน วุฒิการศึกษาของพนักงาน ยอดขายต่อปี การจัดจำหน่าย และแหล่งวัตถุดิบและเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ตอนที่ 2 เป็นความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้ 5 ระดับ (5 หมายถึงมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และ 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด) แล้วนำค่าที่ได้มาแปลผลคะแนน โดยนำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลผลผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (Class Interval) แต่ละข้อสามารถนำมาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและตีความหมายว่ามีการจัดการตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความเป็นไปได้มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความเป็นไปได้มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความเป็นไปได้ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความเป็นไปได้น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน จะเป็นคำถามปลายเปิดแบบให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีของบุคคลต่างๆ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาขอบเขตของเนื้อหาจากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบข่ายการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
3. สังเคราะห์ทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมพร้อมกับกำหนดระดับคะแนนในระดับต่างๆ
4. นำแบบสอบถามเสนอที่ปรึกษาโครงการและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษาและด้านอื่นๆ ตามที่ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควร
5. หาค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Objective Congruence : IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 ไว้เป็นข้อคำถาม ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการอัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87
7. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งสาระสำคัญของเครื่องมือจะเน้นไปที่ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นหลัก ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลประกอบด้วย

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ระดับความเป็นไปได้ในการใช้หลักการจัดการธุรกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลส่วนนี้วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ค่า F-test
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ที่เป็นข้อความเชิงพรรณนา แล้วรวบรวมเป็นความถี่รายประเด็นตามสาระสำคัญของเนื้อหา แล้วจึงเรียบเรียงสรุปเนื้อหาสาระเชิงพรรณนา

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาทำการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คิดเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สำหรับประมวลผล ร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ในการแปลผลระดับความเป็นไปได้ในการใช้หลักการจัดการธุรกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ค่า f (Frequency) แล้วนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้หลักการจัดการธุรกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F-test

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาหาค่าความถี่ (Frequency)

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม (ร้อยละ 29.69) รองลงมาคือ ธุรกิจเกษตรกรรม (ร้อยละ 26.56) ธุรกิจพาณิชยกรรม (ร้อยละ 23.44) และธุรกิจบริการ (ร้อยละ 20.31) ตามลำดับ มีทุนจดทะเบียนเฉลี่ยอยู่ที่ 146,606 บาท แหล่งที่มาของทุนส่วนใหญ่ได้มาจากทุนส่วนตัวและญาติพี่น้อง (ร้อยละ 62.32) รองลงมาคือได้รับเงินกู้จากกองทุนของรัฐบาล (ร้อยละ 24.63) เงินกู้จากแหล่งอื่นๆ (ร้อยละ 8.70) และมีแหล่งที่มาของเงินทุนที่น้อยที่สุดคือ การกู้จากธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ 4.35) ผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีขนาดของกิจการ (มูลค่าทรัพย์สิน) ต่ำกว่า 1 ล้านบาท (ร้อยละ 90.63) รองลงมาคือ มีขนาดของกิจการ (มูลค่าทรัพย์สิน) อยู่ระหว่าง 1-2 ล้านบาท (ร้อยละ 9.37) จำนวนพนักงานส่วนใหญ่ไม่เกิน 10 คน (ร้อยละ 50) รองลงมามีจำนวนพนักงานระหว่าง 11-50 คน (ร้อยละ 26.56) จำนวนพนักงานระหว่าง 51-100 คน (ร้อยละ 17.19) และมีจำนวนพนักงานมากกว่า 100 คน (ร้อยละ 6.25) พนักงานส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 87.32) รองลงมาคือวุฒิปริญญาตรี (ร้อยละ 11.27) และมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี น้อยที่สุด (ร้อยละ 1.41) วิสาหกิจชุมชนมียอดขายต่อปี ประมาณต่ำกว่า 2 ล้านบาท (ร้อยละ 95.31) และมียอดขายต่อปี ประมาณ 2-5 ล้านบาท (ร้อยละ 4.69) วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จัดจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่นของตนเอง (ร้อยละ 40.66) รองลงมาจัดจำหน่ายสินค้าภายในจังหวัด (ร้อยละ 29.67) จัดจำหน่ายภายในประเทศ (ร้อยละ 25.27) และจัดจำหน่ายไปยังต่างประเทศ (ร้อยละ 4.40) และมีแหล่งวัตถุดิบและเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่มาจากในท้องถิ่นของตนเอง (ร้อยละ 51.22) รองลงมาได้มาจากในจังหวัด (ร้อยละ 24.39) ได้มาจากในประเทศ (ร้อยละ 20.73) และได้มาจากต่างประเทศ (ร้อยละ 3.66) ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด	4.45	.71	มาก
2. มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างประหยัด คุ่มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.45	.66	มาก
3. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้น ไม่ก่อหนี้สินเกินตัว	4.28	.90	มาก
4. ใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่นและตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาคตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศตามลำดับเป็นหลัก	4.25	.82	มาก
5. เน้นผลิตสินค้าเท่าที่ตลาดต้องการ สนองความต้องการของตลาดท้องถิ่นก่อนกำหนดมาตรฐานไม่เก็บสินค้าคงเหลือไว้มากเกินไป	4.45	.62	มาก
6. ขนาดของกิจการมีความสองคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ	4.28	.65	มาก
7. ไม่โลภมากจนเกินไป และไม่เน้นกำไรในระยะสั้นเป็นหลัก	4.41	.75	มาก
8. เน้นใช้แรงงานคนมากกว่าเครื่องจักร มีการจ้างงานคนในท้องถิ่น	4.48	.84	มาก
9. ใช้เทคโนโลยีถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก	4.17	.95	มาก
10. ทำธุรกิจอย่างมีเหตุผล รู้จักใช้ความรู้ ทำงานตามความถนัดและความชำนาญของตนเองเป็นหลัก	4.56	.66	มากที่สุด
11. มีการบริหารจัดการแบบค่อยเป็นค่อยไปแต่มีความมั่นคงของธุรกิจในระยะยาว	4.45	.62	มาก
12. มีการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์	4.30	.79	มาก
13. ซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบแรงงานและลูกค้า	4.59	.64	มากที่สุด
14. รู้จักรักษาลูกค้าอย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีการพัฒนาคุณภาพและให้บริการที่ดี	4.52	.62	มากที่สุด
15. ปรับปรุงบริการให้ประทับใจลูกค้าและมีการพัฒนาตนเอง (ผู้ประกอบการ) อยู่เสมอ	4.50	.73	มากที่สุด
รวม	**4.41**	**.43**	**มาก**

การเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะของกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะของกิจการต่างกันมีความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ยกเว้น การใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่นและตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาคตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศตามลำดับเป็นหลัก และการเน้นผลิตสินค้าเท่าที่ตลาดต้องการ สนองความต้องการของตลาดท้องถิ่นก่อนกำหนดมาตรฐานไม่เก็บสินค้าคงเหลือไว้มากเกินไป

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการควรมีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้น จะทำให้ลดค่าใช้จ่ายและลดต้นทุนให้น้อยลง
2. ควรนำวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงทำเป็นผลิตภัณฑ์อื่นเพิ่มขึ้น จะทำให้มีสินค้าหลากหลายมากขึ้น และสามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด
3. ควรมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับลูกหลานรุ่นหลังด้วย และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่
4 ควรมีการใช้วัตถุดิบหรือมีการปลูกวัตถุดิบทดแทน ซึ่งเป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น จะทำให้มีต้นทุนต่ำลง ราคาสินค้าก็จะลดลงอยู่ในระดับที่เหมาะสม
5. ควรผลิตหรือรับสินค้ามาจำหน่ายแค่พอประมาณ ไม่ควรนำสินค้ามาขายมากเกินไปจนทำให้เกิดสินค้าค้างอยู่ในคลังสินค้า
6. ควรมีดำเนินธุรกิจอย่างมีความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบ
7. ควรมีการนำความรู้ของแต่ละกลุ่มมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เพื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้เพิ่มขึ้นลดการพึ่งพาจากภายนอก
8. ควรใช้หลักการเท่าเทียมกันเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ของกลุ่มสมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน
9. ผู้ประกอบการควรมีการส่งเสริมการออมเงินของสมาชิก
10. ควรให้มีการติดตามดูแลกลุ่ม และให้รัฐเพิ่มอาชีพลงสู่ชุมชนให้มากขึ้น

วิสาหกิจชุมชนมีความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ทั้งหลักการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีหลักการแนวคิดพื้นฐานคล้ายคลึงกัน (นันทิยา แสนโกศิก, 2549) โดยมุ่งเน้นให้มีการผลิตโดยอาศัยความรู้ของตนเอง เริ่มจากการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนก่อนสามารถพึ่งพาตนเองได้ หากเหลือจากการบริโภคแล้วจึงค่อยนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ จึงทำให้การดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนมีความเสี่ยงต่ำ จำหน่ายสินค้าในร าคายุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวกิจ ศรีปัดถา (2549), อภิชัย พันธเสน (2546), นันทิยา แสนโกศิก (2549), มนูญ สอดเกิด (2549), ธนาวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิ์สมบูรณ์ (2553) จึงทำให้การจัดการวิสาหกิจชุมชนนั้นเป็นไปตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะของกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะของกิจการต่างกันมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากหลักปรัชญาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถประยุกต์ใช้ได้กับการจัดการธุรกิจในทุกประเภท (อภิชัย พันธเสน, 2546) ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม พานิชยกรรม และธุรกิจบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิ์สมบูรณ์ (2553), สุวกิจ ศรีปัดถา (2549), อภิชัย พันธเสน (2546) ที่พบว่าการประยุกต์หลักการจัดการตามพระราชดำริเศรษฐกิจ

พอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลักการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกลุ่มสหกรณ์ (พิมพิมล แก้วมณี, 2550)

4. สรุป

การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม มีทุนจดทะเบียนเฉลี่ยอยู่ที่ 146,606 บาท แหล่งที่มาของทุนส่วนใหญ่ได้มาจากทุนส่วนตัวและญาติพี่ ผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีขนาดของกิจการ (มูลค่าทรัพย์สิน) ต่ำกว่า 1 ล้านบาท ส่วนใหญ่มีจำนวนพนักงานไม่เกิน 10 คน มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญามียอดขายต่อปีต่ำกว่า 2 ล้านบาท วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จัดจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่นของตนเอง และจัดหาแหล่งวัตถุดิบและเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตมาจากในท้องถิ่นของตนเอง เช่นกัน เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์มีความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะของกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะของกิจการต่างกันมีความเป็นไปได้ในการการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

5. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ที่สนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้

6. เอกสารอ้างอิง

กังสดาล อยู่เย็น. 2544. **พลวัตชุมชนบ้านเปร็ดในภายใต้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนาวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิ์สมบูรณ์. 2553. **การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี.** จันทบุรี : คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2543. **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

นันทิยา แสนโกศิก. 2549. **วิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : การทำคุกกี้งาเมือง อาชีพท้องถิ่นของกลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านแม่ตาด ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พิมพิมล แก้วมณี. 2550. **การประเมินตนเองของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง.** เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มนูญ สอนเกิด. 2549. **เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนความแตกต่างที่ทับซ้อนและต่อเนื่องเพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก.** กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.

สุวกิจ ศรีปัดถา. 2549. **การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน.** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2549. **เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์การเชื่อมโยงโลกาภิวัตน์ชุมชนภิวัตน์.** มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 31 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน 2549 หน้า 20.

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2553. http://smce.doae.go.th/index.php?result=5 สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2553.

อภิชัย พันธเสน. 2546. **การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อารี วิบูลย์พงศ์ และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์. 2548. **การปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนฐานเกษตรในตลาดกระแสหลักสู่ความยั่งยืน.** เชียงใหม่ : สถาบันเพื่อการวิจัยและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.